

ZARF-FİİL

Zarf-Fiil: Fiil kök ve gövdesine getirilen “-ıp, -arak, -ınca, -ken, -madan , -diğinde, -dıkça, -eli, -esiye, -ir...-mez, -casına, -a” ekleriyle oluşturulan sözcüklerdir.

→ “-ar” ekini *geniş zaman ekiyle*; “-mez” ekini de *geniş zaman olumsuzluk ekiyle* karıştırmayalım.

Örneğin, O her zaman bildiğini yapar. (“yap-ar” fiili geniş zaman eki almıştır.)

Her doğru her yerde anlatılmaz. (“ anlatıl-maz” fiili geniş zamanla çekimlenmiştir.)

Gelir gelmez hemen odasına geçti. (“gel-ir gel-mez” fiili zaman ifade eden bir zarf-fiildir.)

→ Zarf-fiiller, isim -fiil ve sıfat-fiiller gibi adlaşmazlar.

→ Zarf-fiiller cümleye genel olarak “zaman ve durum” anlamı katarlar.

Örneğin, Sabah kalkınca ilk işim dişlerimi fırçalamaktır. (“Ne zaman” dediğimizde “ zaman” ifade eder.)

O kadar yolu yürüyerek iki saatte gittik. (“Nasıl ” dediğimizde “durum” ifade eder.)

1- Aşağıdaki cümlelerde zarf-fiilleri bulup yandaki boş alana yazınız.

- 1) Türkçe ödevini yaparken anne ve babamdan yardım aldım. → _____
- 2) Yöneticimiz , kimsenin gönlünü kırmadan her işi yapardı. → _____
- 3) Akşam yemeğini biraz fazla kaçırınca gece midem ağrıdı. → _____
- 4) Çevreye baktıkça insanların attığı çöpleri görüyorum. → _____
- 5) Yarınki işi bitirebilmek için sabahtan beri ölesiye çalışıyor. → _____
- 6) Bu takım bize göre değil, güle oynaya yeneriz bunları. → _____
- 7) Tanışalı daha on gün oldu, sanki kırk yıllık dost gibiyiz. → _____
- 8) Senin bu gidip gelmelerinden bıktım, usandım artık! → _____
- 9) Onlar geldiğinde biz çoktan oradan ayrılmıştık. → _____
- 10) Şunu unutma, böyle bağırarak bir yere varamazsın! → _____
- 11) Konu hakkında bilir bilmez konuşmayın lütfen! → _____
- 12) Hiç düşünmeksizin teklifi kabul etmesine şaşırdım. → _____

2- Aşağıdaki cümlelerde geçen zarf fiilleri bulup 1.sütüne yazın. Ardından zarf-fiilin cümleye kazandırdığı anlamı 2.sütunda ilgili yere tik koyarak işaretleyiniz.

Cümleler	Zarf-fiil	Zaman	Durum
O kadar haksızlığa uğrasam da ağızımı açıp tek kelime bile söylemedim.		☐	☐
Hiçbir şey düşünmeksizin yarım bıraktığı işe devam ediyordu.		☐	☐
Yaşlı adam konuşurken herkes pür dikkat onu dinledi.		☐	☐
Onun bu halinin gördükçe içim parçalanıyor.		☐	☐
Bugünkü canlı dersimiz on ikiye on kala bitecek.		☐	☐
Sanki olayı biliyormuşçasına anlatıyordu.		☐	☐
Babam akşam olmadan herkesin evde olmasını istiyor.		☐	☐
Bu yıl ilk defa doyasıya bir tatil yaptık.		☐	☐
Memleketten ayrılalı neredeyse on yıl olmuş.		☐	☐
Bilir bilmez konuşması canımı sıktı.		☐	☐
Zil çalınca çocuklar servislere akın ettiler.		☐	☐
Aranızdaki sorunları konuşa konuşa çözerseniz daha iyi olur.		☐	☐

3- Aşağıdaki şiirde zarf-fiil olan sözcüklerin altını çizip sayılarını yanındaki kutucuğa yazınız.

Yürü, gölgen seni uğurlamakta,
Küçülüp küçülüp kaybol ırakta
Yolu tam dönerken arkana bak da,
Köşede bir lahza kaliver gitsin!

"Göynünü Şirin'in aşkı sarınca
Yol almış hayatın ufuklarınca,
O hızla dağları Ferhat yarıncı
Başlamış akmağa çoban çeşmesi..."

Nerden niçin mi geldim
Bilmeden bir şey diyemem, ya siz?
Hem hiç önemli değil
Geldim, yer açtılar, oturdum
Girip çıkanlar vardı
Zaten ben geldiğimde.

Gülüp gel ya da gülerken gel
Güle güle gel yeter ki
Gülmeden, gülmeksizin değil
Güler gülmez değil, gülerken gel.

4- Aşağıdaki cümlelerde zarf fiillere ait doğru ifadelerin sonundaki harfleri kullanarak aşağıdaki şifreyi bulunuz.

1. Zarf fiiller, isim ve sıfat fiiller gibi fiil kök ve gövdelerine getirilerek yapılır.

U

2. Bazı zarf-fiiller kalıplaşarak kalıcı isim olurlar.

Ç

3. Cümleye genelde zaman ve durum anlamı katarlar.

L

4. Zarf-fiiller daima cümlenin ortasında bulunurlar.

M

6. Zarf-fiil eklerinden "-r mez" ile sıfat fiil ekleri karıştırılabilir.

A

7. Bir cümlede zarf-fiil varsa sıfat ya da isim-fiil kullanılmaz.

K

8. Zarf-fiiller sayesinde uzun cümleler kurabiliriz.

Ç

SİFRE

5- Aşağıdaki cümlede altı çizili sözcüklerin görevini belirleyip yan tarafta ilgili yere işaret koyunuz.

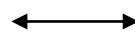
Zarf-Fiil

Zarf Değil

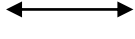
1. Masadan kalkınca hemen yanımıza geldi.

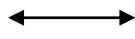
2. Çocukken en çok sek sek oynardık.

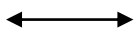
3. Akşam sekizi çeyrek geçe buluşalım mı?

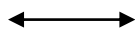
4. Adam akıl sır ermez şekilde ortadan birden kayboldu.

5. Dün aldığım maaşı iki günde bitirdik.

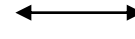
6. Ödevi bitirir bitirmez bahçede top oynamaya gitti.

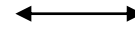
7. Hayatım boyunca hep yanlışların karşısında olmaya çalıştım.

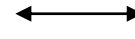
8. Paran varken borcunu vakit kaybetmeden ödesen iyi olur.

9. Lise arkadaşlarımla görüşmeyeli neredeyse on yıl oldu.

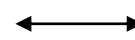
10. Akşamki maçta rakip takımın oyuncusu kırmızı kart gördü.

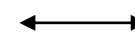
11. Yarışmada birinci olanlar ödülleri alması için çağrıldı.

12. İnsanın gözünün içine baka baka yalan söylüyordu.

13. Unutmayalım, Kerim de sonuçta bir insan hatası normal.

Zarf-Fiil Testi

Zarf - fiiller, fiillerin durumunu veya zamanını bildirerek cümleye durum ya da zaman anlamı katarlar. Zarf - fiilin cümleye kattığı anlam fiile "Nasıl?" ve "Ne zaman?" soruları yöneltilerek bulunabilir.

1) Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf - fiil cümleye "zaman" anlamı katmıştır?

- A) Camı kıran çocuk olayı çekine çekine babasına anlatıyordu.
- B) Onu bir anda karşımda görünce bir anda elim ayağıma dolaştı.
- C) Dün yağmur bir saat boyunca bardaktan boşalırcasına yağdı.
- D) Bugün fazla mesai yapıp yarınki siparişleri yetiştirmeye çalışıyoruz.

(1)Taş yığınının başına gelince kuşlar ürktü. (2) Acı çığlıklar koparak havalandılar. (3) Hayret ifadesi bakışı, hala ürkek bir seyir içerisindeydi. (4) Gittikçe biraz daha telaşlandı, sabırsızlandı.

2) Yukarıdaki metinde hangi cümle zarf fiil eki almamıştır?

- A)1 B) 2 C)3 D)4

3) Yukarıdaki cümlede kullanılan fiilimsilerin türü sırasıyla aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Sıfat-fiil, İsim-fiil B) İsim-fiil, Zarf-fiil
C) Sıfat-fiil, Zarf-fiil D) Zarf-fiil, Sıfat-fiil

Bazı zarf fiil ekleri bir sıfat tamlamasının önüne gelebilir. Bu durumda zarf fiil olan sözcük sıfat tamlamasının tamlayanı olur.

4) Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yukarıdaki durumu örnek bir zarf fiil kullanılmıştır?

- A) Durmadan yağın yağmuru rağmen yola devam ettiler.
- B) Kendisi sakın görünse de haber köye ulaşalı epey zaman olmuştu.
- C) Kafasını önüne eğip mırıldanır gibi konuştu.
- D) Annemi beklerken bahçede koşan çocukları izliyordum.

İkileme, anlatım gücünü artırmak, anlamı pekiştirmek amacıyla, aynı sözcüğün tekrar edilmesi veya anlamları birbirine yakın yahut karşıt olan ya da sesleri birbirini andıran iki sözcüğün van vana kullanılmasıdır.

5) Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme zarf-fiilden meydana gelmemiştir?

- A) Kayığımız fırtınada alabora olunca kıyaya yüze yüze gelebildik.
- B) Biz ne kadar endişelensek az, çocuklar düşe kalka bir şekilde büyüyorlar.
- C) Köpekleri görünce koş koş eve kendimizi zor attık.
- D) Anonsu duymayınca okula boşu boşuna gitmiş olduk.

6) Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem isim fiil hem de zarf fiil cümlede birlikte yer almaktadır?

- A) Ferhat, işten çıkarıldığını ailesine söylememek için erkenden yattı.
- B) Yeliz, neşeli bir hareketle yerinden kalkıp yeni aldıkları televizyonu açtı.
- C) Seninle gelmeyi çok isterdim, ancak evde beni bekleyen bir yığın iş var.
- D) Toplantı erken bitince Nilgün ile epeyce görüşme şansımız oldu.

Temel cümle: Bir cümlenin bildirmek istediği asıl yargıya, yani yükleme denir.

Yan cümle: Bir cümlede yüklem dışındaki fiilimsi yan cümle olarak adlandırılır. Cümlede kaç fiilimsi varsa o kadar yan cümle vardır.

7) Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yan cümle zarf-fiilden meydana gelmiştir?

- A) Güneş enerjisi, dünyaya gelen güneş ışınlarının güneş panelleri yardımıyla ısı ve elektriğe dönüştürülmesi sonucu oluşur.
- B) Doğal enerji kaynakları arasında yer alan güneş enerjisi, çevreye hiçbir zararı olmadan elde edilebilir.
- C) Önceleri çok daha maliyeti yüksek olan bu enerji türü şimdilerde daha uygun maliyetler sayesinde üretilmektedir.
- D) Gelecek nesillerin enerji ihtiyaçlarını karşılamak ve çevreye verilen zararı en aza indirmek için sürdürülebilir enerji kaynaklarına yönelmemiz gerekir.

Fiilimsiler sayesinde uzun cümleler kurabiliriz. Bir cümlede birden fazla fiilimsi yer alabilir.

8) Aşağıdaki cümlelerin hangisinde aynı türden birden fazla fiilimsiye yer verilmiştir?

- A) Ben buraları çok iyi bilirim, çünkü bu yörede gezmediğim yer kalmamıştır.
- B) Ellerini yüzüne götürüp bir çocuk gibi ağlamaya başladı.
- C) Tatil döneminde bol bol yürüyüş yaptık, epey de film izledik.
- D) Borçlarımızı kısa sürede ödeyip yeni bir ev alıncaya kadar tasarruflu davranmalıyız.

Canım sıkıl..... sahile yürüyüşe giderim.

9)Yukarıdaki boşluğa hangi zarf fiil eki gelirse cümle " zaman anlamı " anlamı kazanmaz?

- A) -arak
- B) -dığında
- C) -dikça
- D) -ınca

Köpüklü Türk Kahvesi Nasıl Pişirilir?

Kahve iki farklı yöntemle pişirilir. İlk olarak cezvenin içine kaç kişilik kahve yaparsanız o kadar fincan su koyun. Her bir fincan için ise bir buçuk çay kaşığı kahve bir çay kaşığı şeker koyun. Cezveyi ateşe koymadan önce iyice karıştırın. Pişen kahveye asla kaşık sokulmaz bunu unutmayın. Bu, köpüklü Türk kahvesi yapmanın sırlarından en önemlisidir. Türk kahvesi iyice göbeklenince kaşık yardımıyla, oluşan köpüğü dikkatli bir biçimde fincanlara pay edin. Sonra cezveyi iyice ateşe koyup tekrar kaynatın. Kahveniz servise hazır.

10) Yukarıdaki metinde altı çizili ifadelerden kaç tanesi zarf-fiil değildir?

- A) 4
- B) 3
- C) 2
- D) 1

Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul!
Görmedim gezmediğim, sevmediğim hiçbir yer.
Ömrüm oldukça, gönül tahtıma keyfince kurul!
Sade bir semtini sevmek bile bir ömre değer.

11) Yukarıdaki şiirle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Birinci dizede fiilimsi yoktur.
- B) İkinci dizedeki tüm fiiller çekimli fiildir.
- C) Üçüncü dizede iki tane zarf-fiil vardır.
- D) Dördüncü dizede isim-fiil vardır.

İnsanlar başaklara benzerler, içleri boşken başları havadadır, doldukça eğilirler. (Montaigne)

12)Yukarıdaki cümlede altı çizili fiilimsiyle türce özdeş fiilimsi aşağıdaki hangi cümlede yoktur?

- A) Biz o mahalleden taşınalı tamı tamına bir yıl oldu ama hala beni orda oturuyor sanıyorsunuz.
- B) Her ne kadar kararlarımı kendim versem de bazı konularda karar vermekte oldukça zorlanıyorum.
- C) Son yaşanan olumsuz olaylardan sonra bir süre kendini eve kapattı, kimseyle görüşmüyor.
- D) Birileri üzülürken sevinmek hiç âdetim olmadı benim. İnsanların acılarına ortak oldum hep.